

Capella de la Sapiència
C/ Universitat, 2
46003 València

BREUS APUNTS AL PROGRAMA

En aquest nou cicle de concerts de producció pròpia que ens portarà per diferents punts de la Comunitat Valenciana entre finals d'octubre i principis de novembre, el Cor de la Generalitat Valenciana ha preparat un programa de temàtica religiosa relacionat amb el tradicional record als difunts que se celebra al començament de novembre. Ciceró ens recorda que “la vida dels morts roman en el record dels vius”.

Tomás Luis de Victoria (1548-1611) és un dels més importants compositors del seu temps i de la història de la música espanyola. Nascut a Àvila, va ser infant cantor de la catedral de la seua ciutat natal. Després d'una llarga estada a Roma, on va coincidir amb Palestrina, va tornar a Madrid. Va morir sent mestre de capella de les descalces reials. Tomado de la Lamentación 1, 12, el responsori *O vos omnes qui transitis per viam* (Oh, tots vosaltres que passeu pel camí) és una de les seues obres més conegudes. Aquest responsori es cantava juntament amb altres cinc al matí de Dissabte Sant integrat en un conjunt de vint-i-quatre responsoris que s'interpretaven a primera hora del matí, encara en penombra, durant el Dijous, Divendres i Dissabte Sant, d'ací el seu nom de *Responsoris de tenebres*.

Igual que Victoria, Cristóbal de Morales va dedicar la seua vida a la composició de música religiosa. Natural de Sevilla, Morales està considerat com el principal representant de l'escola polifònica andalusa. Va viatjar a Roma i va pertànyer a la capella papal. Va ser, segons expliquen els llibres, home exigent i sever amb els cantants que va dirigir com a mestre de capella a Àvila, Toledo, Màlaga i Marchena. Entre les seues vint-i-dues misses destaca la *Missa pro defunctis a 5*, de la qual oferim en el present concert l'“Introitus” i el “Kyrie”. En la Sevilla de Morales, i més concretament a la catedral, amb motiu de les noces de Carles V amb Isabel de Portugal, van tenir lloc una sèrie de festivitats en les quals van participar els coristes de la catedral. S'hi trobava també la capella de Carles V, i al capdavant del cor el ja famós compositor flamenc Nicolas Gombert. Es parla d'una possible trobada entre aquest i Morales, i és cert que en la música de Morales es nota la influència de Gombert; potser per això les seues obres apareixen reunides en les primeres col·leccions venecianes, en les quals s'inclouïen motets de l'espanyol. Gombert va nàixer el 1495 a Lille, França, i va morir a Tournai, Bèlgica, el 1560. Va ser molt conegut en el seu temps. La seua obra abasta 10 misses i uns 140 motets, a més de música instrumental. L'imponent motet a 8 veus *Lugebat David Absalom* és, potser, una de les obres més interpretades d'aquest autor. El text està pres de Samuel, 2, 18, quan David lamenta la mort del seu fill Absalom i li guarda duel.

Ginés Pérez de la Parra (Oriola, 1548-1600) és un dels més importants polifonistes de l'escola valenciana. Va ser mestre de capella a la catedral de València i mestre de Joan Baptista Menges. Ginés Pérez va abandonar la pràctica musical i va ser nomenat canonge a la Catedral d'Oriola per Felip II en atenció als seus mèrits. El seu motet *Miseremini fideles animarum* forma part del *Cançoner de Gandia*; es tracta d'una peça a cinc veus sobre un text únic de caràcter impetratori que ens recorda que “és santa i profitosa la idea de suplicar pels difunts”.

Alonso Lobo (Osuna, c.1555 - Sevilla, 1617) va ser un compositor molt estimat per Tomás Luis de Victoria. Es va formar a la catedral de Sevilla i també va exercir com a mestre de capella a Toledo, d'on va tornar a Sevilla el 1594. En la seua música hi ha una gran influència de Victoria. *Versa est in luctum* (Job, 30,31) és, possiblement, el seu motet més conegut i interpretat, escrit amb motiu del memorial per la mort de Felip II. *Libera me, Domine* és un motet que prové de l'“Absolució” de la missa de difunts. Alterna el cant pla amb la polifonia.

Heinrich Schütz (1585-1672) va viatjar fins a Venècia, on va ser deixeble de Gabrielli i Monteverdi. Al seu retorn a Alemanya es trasllada a Kassel i, més tard, a Dresden, on serà mestre de capella. La seua música, d'estil modal, és simple i austera. Les idees musicals de Schütz, portades des de Venècia, es van mantenir en les següents generacions de músics alemanys i culminarien en l'obra de J.S.Bach. El text del motet *Selig sind die toten* (Beneïts els morts que moren en el Senyor) procedeix de les benaurances i és reflex fidel de l'estil del mestre alemany.

Salvador Giner Vidal (València, 1832-1911) va ser el compositor més important del nacionalisme musical valencià. El “Benedictus” que interpretem en aquest concert és un breu fragment escrit per a quatre veus *a cappella*, que pertany a la seua *Missa de Rèquiem* escrita per al funeral de la reina Maria de les Mercès d'Orleans i Borbó el 1878 quan el mestre valencià vivia a Madrid.

Encara que menys conegut com a compositor i director d'orquestra, el gran violoncel·lista Pau Casals (el Vendrell, 1876, San Juan de Puerto Rico, 1973) ha deixat escrites un bon nombre de belles composicions de caràcter religiós, entre les quals destaca el seu responsori *O vos omnes*.

Francis Poulenc (París 1899-1963) opinava que la seua obra era “la juxtaposició dels elements profans amb els sagrats”. És sabut que la mort del seu amic, el compositor Pierre-Octave Ferroud li va renovar la seua fe catòlica. La *Salve Regina* que s'interpreta en aquest concert és una bona mostra de l'estil de la música religiosa de Poulenc.

Amb aquests concerts volem recordar i retre homenatge a la nostra volguda i admirada Inmaculada Tomás, recentment morta, directora de l'Institut Valencià de la Música i Subdirectora General de Música de CulturArts Generalitat i impulsora i “alma mater” del Cor de la Generalitat Valenciana. Per això, el concert, que en realitat comença i acaba amb el motet *O vos omnes*, de Victoria i Casals, respectivament, ho farà amb la *Salve Regina* de Poulenc, una obra molt apreciada per Inmaculada.

Francesc Perales, director

COR DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Fa ja molt de temps que el públic i la crítica de tot Espanya reconeix el Cor de la Generalitat Valenciana com una de les millors agrupacions corals d'aquest país. Aquest prestigi se'l va guanyar en la primera etapa de la seva trajectòria, des de la creació el 1987, amb el nom de Cor de València, i l'ha mantingut brillantment en l'última, des de 2006, com a cor titular de les temporades líriques del Palau de les Arts.

El Cor de la Generalitat depèn orgànicament de la Subdirecció de Música de Culturarts. El seu director titular és Francesc Perales i Francisco Hervás el seu pianista acompanyant. Al llarg dels seus primers vint anys d'existència ha compaginat en el seu repertori l'òpera amb la música simfonicocoral de totes les èpoques. Ha cantat sota la direcció entre altres de Claudio Abbado, Rinaldo Alessandrini, Bertrand de Billy, Riccardo Chailly, Franz-Paul Decker, Manuel Galduf, Enrique García Asensio, Luis Antonio García Navarro, Miguel Àngel Gómez Martínez, Valeri Guérguiev, Leopold Hager, Cristóbal Halffter, Robert King, Sir Neville Marriner, Lord Yehudi Menuhin, Marc Minkowski, Krzysztof Penderecki, Josep Pons, Michel Plasson, Georges Prêtre, Helmuth Rilling, Guennadi Rojdestvenski, Antoni Ros-Marbà, Mstislav Rostropóvitx, Claudio Scimone i Alberto Zedda. A més de cantar assiduament al Palau de la Música de València ha estat present en les temporades i festivals espanyols

més importants (Granada, Santander, Peralada, Grec entre altres); també ha actuat en el Festival Cervantino de Guanajuato (Mèxic), a la seu de la UNESCO a París, en l'Exposició Internacional de Lisboa i a la Catedral de Saint Patrick de Nova York, a més de recórrer els principals festivals europeus amb l'espectacle *Tramuntana Tremens*, del compositor Carles Santos. D'aquesta època procedeixen discos dedicats a Frederic Mompou, Manuel de Falla, Joaquim Rodrigo, Luis de Pablo i Alfredo Aracil. Entre els seus enregistraments recents destaquen les col·laboracions amb el grup de música antiga Capella de Ministrers i les realitzades per al programa expositiu *La llum de les imatges*, de la Generalitat Valenciana.

Des de la seua arribada al Palau de les Arts, el Cor ha intervingut en quasi totes les produccions, principalment sota la batuta de Lorin Maazel, Zubin Mehta i Omer Meir Wellber. Algunes d'aquestes actuacions han estat recollides en DVD: *Fidelio*, que va obrir la temporada inaugural del coliseu, *Turandot*, *Götterdämmerung*, *Cyrano de Bergerac*, al costat de Plácido Domingo, *El rei que rabió*, de Ruperto Chapí, *La bohème*, etcètera.

Al llarg de la temporada 2013-2014 ha ofert un cicle de concerts commemoratius del 25 aniversari de la seua fundació, entre els quals un al costat de l'Orquestra de la Comunitat Valenciana, dirigit per Zubin Mehta, al Palau de les Arts Reina Sofia.

Ha estat guardonat amb la Medalla d'Honor del Festival Internacional de Música y Danza de Granada, la Medalla Commemorativa del XXV Aniversari del Palau de la Música de València, el premi Clar de Llums de la Universitat de València, l'Important de l'Editorial Premsa Valenciana i la Medalla al Mèrit en les Belles Arts de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles.

El seu enregistrament per a Sony al costat de Plácido Domingo i l'Orquestra de la Comunitat Valenciana, *Domingo Verdi*, ha obtingut el Grammy Llatí al Millor Àlbum de Música Clàssica 2014.

FRANCESC PERALES Director artístic i musical

Va nàixer a Xàtiva. Va realitzar els estudis musicals a l'escola de la Societat Musical La Primitiva de Xàtiva i al Conservatori de València, on va obtenir el títol superior de clarinet. Va estudiar direcció de cor i orquestra amb Eduardo Cifre, José Ferriz i Manuel Galduf, i va obtenir el premi d'honor en ambdues especialitats. Ha assistit a més a un curs amb Helmuth Rilling. El 1983 va obtenir el segon premi en el Concurs Nacional de Direcció d'Orquestra Manuel Palau, i des del 1988 és director del Cor de la Generalitat Valenciana.

Ha dirigit diverses formacions corals i instrumentals com l'Orquestra de València, Coro Nacional de España, Collegium Instrumentale o el Grup Instrumental de València entre altres, en festivals com Sagunt a Escena, Festival de Música de Granada, Taller d'Òpera del Palau, Festival de Música Contemporània d'Alacant, Festival Ensembles, etcètera. Ha treballat així mateix com a assistent dels mestres Helmuth Rilling i Georges Prêtre. Amb el Cor de la Generalitat ha gravat música procedent dels arxius catedralicis d'Oriola, Sagorb i Sant Mateu per a l'exposició *La llum de les imatges*, i un disc monogràfic sobre Alfredo Aracil per al segell Columna Música. En l'actualitat és membre del Patronat del Palau de les Arts Reina Sofia.